

REFERAT

Møte i Avlsrådet for geit

Tidspunkt: Torsdag 30. november 2006, kl. 09:00 – 15:00

Sted: NSG, Parkveien 71, Oslo

Til stede: Åge Lohn (leder), Veronika Fagerland, Ola Søgnesand, Tormod Ådnøy, Helga Kvamsås, Thor Blichfeldt, Ewa Wallin (sak 27 og 28) og Ingunn Nævdal (sekr.).

Saker:

- Sak 25/06 Innkalling og sakliste
- Sak 26/06 Referat fra møtet 26. juni 2006
- Sak 27/06 Oppsummering av seminsesongen 2006
- Sak 28/06 Avlsframgang i geitavlen
- Sak 29/06 Melke kvalitetsegenskaper i geitavlen
- Sak 30/06 Innføring av ny jurvurdering
- Sak 31/06 Endre tidspunkt for indeksberegning
- Sak 32/06 Avlsstatuetten for bukk 2006
- Sak 33/06 Forsøk med innkryssing av utenlandsk melkegeitrase
- Sak 34/06 Referat- og orienteringssaker
- Sak 35/06 Eventuelt

Sak 25/06 Innkalling og sakliste

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent.

Sak 26/06 Referat fra møtet 26. juni 2006

Dokument som fulgte saken:

- Referat fra møtet i Avlsrådet for geit 26. juni 2006

Vedtak: Referat fra møtet 26. juni 2006 er godkjent.

Sak 27/06 Oppsummering av seminsesongen 2006

Årets seminsesong er overstått og mye nytt er innført i år. Avlsrådet ble orientert om gjennomføringen av sesongen.

Følgende punkter ble gjennomgått og diskutert:

- **Kursene i eierinseminasjon**
 - 7 kurs, alle med Heiko Paulenz som kursleder
 - Til sammen over 100 deltakere
 - Positiv tilbakemelding på kursene
- **Seminstasjon**
 - Hjermland seminstasjon for bukker stod klar, etter planen, for innsett av bukkene i slutten av juli
 - Litt forsinkelse i oppstart av produksjonen på grunn av at frysemaskinen ikke var på plass
 - Det er budsjettert med et etableringsbehov til stasjonen på 2,3 mill. 1,5 mill ble bevilget over jordbruksavtalen til dette formål og 1,1 mill er brukt foreløpig. Det er behov for bedre tilrettelegging av underlag og gjødselsystem i den største avdelingen. I tillegg må laboratoriene utbygges og det må på plass et eget fryseanlegg. I år ble all bukkeseæden frosset på Staur. Dette kan ikke fortsette med hensyn på eksport
 - Formelt brev om finansiering av seminstasjonen er sendt til TINE og vil bli tatt opp i Rådgivende gruppe geit. Finansiering av stasjonen blir også et tema ved neste års jordbruksforhandlinger
- **Seminbukkene**
 - Det ble satt inn til sammen 34 bukker (16 prøvebukker fra bukkeringen, 9 sanerte prøvebukker og 9 elitebukker)
 - Transporten gikk stort sett greit og Mattilsynet var svært behjelpelig, midt i ferietiden, med å få godkjent bukkene etter forskriftene
 - For å sikre at de beste bukkene kommer inn til semin, bør det være et krav i reglementet om at de som får tilgang til elitesæd må stille bukkeavkom til disposisjon for inntak til semin. Det må også være en pris for bukkene som gjør det attraktivt å selge til semin
 - Det bør være en "ringøvelse" å framskaffe gode prøvebukker til semin. Ringene bør derfor først kjøpe inn kårabukker til ringen og deretter tilby de beste til semin
- **Produksjon og utsending av sæddoser**
 - Det ble produsert doser i perioden 12. august til 10. oktober. Til sammen er det produsert ca. 5800 doser og sendt ut ca. 2500 (ca. 1500 av dosene er fra prøvebukkene)
 - Inkludert lagersæden som ble sendt ut før årets produksjon startet, er det sendt ut ca. 900 doser mer i år enn i fjor
 - Produksjon av sæd fra årets bukker vil fortsette etter nyttår og frem til påske. Bukkene går deretter til slakt

- Prøvebukksæden har vært gratis i år. For å være mer trygg på at denne ikke blir kastet, vil det bli vurdert om det skal legges en (symbolsk) pris på denne neste år
- **Seminforsøk**
 - Det ble også i år gjennomført feltforsøk i regi av Team Semin med en deltakelse på 22 produsenter og ca 700 inseminerte geiter
 - Hensikten med forsøket er å sammenligne enkelinseminering (2 strå samtidig) med dobbelinseminering (2 strå med 12 timers mellomrom)
 - Heiko Paulenz har foreløpig kun fått inn resultater fra 7-8 deltakere. Dette viser et gjennomsnittlig tilslag på 60 %. For tidlig å si noe om det er forskjell mellom dobbel og enkel inseminering

Med tanke på innføring av mye nytt, kunne mye gått galt i årets seminsesong. God innsats fra flere hold gjorde imidlertid sitt til at det meste gikk svært bra. Faktorer som kan gjøres bedre er notert og vil bli tatt hensyn til når neste års sesong skal planlegges og gjennomføres.

Dokument som fulgte saken:

- Utskrift av en Power-Point presentasjon om seminsesongen

Vedtak: Avlsrådet tar orienteringen til etterretning. Plan for neste seminsesong må være klar til 1. april 2007.

Sak 28/06 Avlsframgang i geitavlen

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Dokument som fulgte saken:

- Notat om beregninger av avlsmessig framgang i geitavlen v/Thor Blichfeldt

Det er sett på de avlsmessige endringene i melkemengde, proteinprosent, laktoseprosent og fettprosent hos geiter i perioden 1988-2005. Disse beregningene viser at vi har hatt en framgang for tørrstoffinnhold (størst for fettprosent) etter innføring av dobbel vektlegging av tørrstoff i 1997. På grunn av at tørrstoffinnhold og mengde melk er sterkt negativt korrelert, har det i samme periode vært en tilbakegang i melkemengde. Dette, kombinert med svak seleksjon, forklarer at vi ikke har hatt en framgang i den totale mengde tørrstoff.

Tiltak for å bedre avlsframgangen:

- Bedre kvaliteten på arbeidet i de ringene som fortsatt er i drift
- Kunnskapsoppbygging med økt fokus på det viktigste; utvalg og bruk av de beste bukkene
- Raskere over på semingransking

Jamsidesgransking:

For å få granska flere bukker kan det innføres jamsidesgransking. Jamsidesgransking vil si å granske egne bukker (som bare er brukt i egen besetning), få indeks på dem og sammenligne dem med seminbukkene. Det forutsetter bruk av mye semin. For å få ut indeks på egne bukker må det innføres et krav om seminbruk. Slike privatbukker som kommer ut med gode indekser kan hentes inn som elitebukk til semin.

Vedtak: Det må gjøres noe med virkemiddelbruken for å få opp kvaliteten på avlsarbeidet på geit. Avlsrådet vil derfor legge mer vekt på utbetaling av tilskudd i forhold til kvalitet, for eksempel ved å redusere grunnprisen og øke tilskuddsatsen per indekspoeng. Prisene vil bli fastsatt av Avlsrådet i god tid før tilskuddsutbetalingen i juni/juli 2007.

Sikkerheten med jamsidesgransking må utredes for å se på hva vi kan oppnå med hensyn på avlsframgang før det kan åpnes for dette i praksis. En utredning vil bli lagt fram på et seinere møte.

Sak 29/06 Melkekvalitetssegenskaper

Avlsrådet for geit nedsatte i juni 2006 en arbeidsgruppe med følgende mandat:

Gruppen skal utrede og se på melkekvalitetssegenskaper generelt i avlsarbeidet på geit. I den sammenheng skal gruppen vurdere om frie fettsyrer bør inkluderes i geitavlen som en kvalitetsparameter. Gruppen skal rapportere til Avlsrådet for geit.

Sammensetning av gruppen: Helga Kvamsås, TINE
Tormod Ådnøy, UMB
Thor Blichfeldt, NSG
Ingunn Nævdal, NSG

Gruppen har hatt to møter og arbeider med en rapport. Rapporten tar for seg de ulike melkekvalitetsegenskapene som grunnlag for å vurdere om frie fettsyrer skal tas med i avlsarbeidet.

Gruppen har følgende foreløpige konklusjon:

1. Det er svært viktig at det gjennomføres en genetisk analyse av datamaterialet som foreligger om frie fettsyrer. Arvegrad og korrelasjoner mellom frie fettsyrer og andre egenskaper må kartlegges før det kan tas stilling til om frie fettsyrer skal inn som en egenskap i avlsarbeidet på geit.
2. Det er ønskelig å få utbedret målemetoden for frie fettsyrer (se på spekteret til de enkelte fettsyrene) i forhold til kjemisk analyse.

Dokument som fulgte saken:

- Foreløpig rapport om melkekvalitetssegenskaper i geitavlen

Vedtak: En genetisk analyse av datamaterialet med analyser av frie fettsyrer for enkeltgeit må gjennomføres. Avlsrådgiver i NSG, Tone Maria Hanssen, vil bli satt på denne jobben på nyåret. I tillegg må det settes ned en faglig sterk referansegruppe som bidrar med innspill.

Sak 30/06 Innføring av ny jurvurdering

Nytt system for jurvurdering skal innføres fra og med sesongen 2007. TINE jobber med å tilrettelegge registreringsprogrammet, utskrifter i Geitkontrollen etc. i forhold til dette. Ny veileder/instruks skal være klar fra NSG i desember. Denne, vedlagt nødvendig informasjon, sendes alle medlemmer i Geitkontrollen og geiterådgivere i januar 2007.

Dokument som fulgte saken:

- Presentasjon av status og videre framdrift i innføringen av ny jurvurdering
- Utkast til veileder og instruks for ny jurvurdering

Vedtak: Avlsrådet har ingen innvendinger mot den videre framdrift og innføringen av den nye jurvurderinga. Veilederen og instruksen bearbeides videre i henhold til innspill som fremkom i møtet.

Sak 31/06 Endre tidspunkt for indeksberegning

Avlsutvalget for geit i Troms kommer med forslag til endring i rutine for utsending av indekslister og sesongutskrifter.

Det er ønske om noen forskyvninger av de eksisterende datoene for indeksberegning og én ekstra indeksberegning. Det ytres også et ønske om at samtlige geitebønder får tilgang til egne indekslister på Internett.

Dokument som fulgte saken:

- Forslag fra Avlsutvalget for geit i Troms

Vedtak: Avlsrådet har forstått ønsket og vil gå inn for at indeksene beregnes oftere og at de gjøres tilgjengelig på Internett for den enkelte produsent. Avlsrådet vil komme tilbake til hvordan det vil bli gjennomført i 2007.

Sak 32/06 Avlsstatuetten for bukk 2006

Avlsstatuetten deles ut av NSG etter innstilling fra Avlsrådet for geit.

Reglene for tildeling av avlsstatuetten (sist revidert i 1999) er som følger:
"Avlsstatuetten tildeles oppdretter av den bukken som ved beregning av offisiell indeks (november/desember) det året bukken er omlag 4 år gammel (kårsingsår + 3), oppnår høgste poengsum når en summerer indeks og avlsverdi-jur.

Bukken må ha fått avlsverdi-jur på minst 4 og minimum 95 på delindeksene. Får flere bukker beregna lik poengsum, blir den bukken som har flest døtre bak avdråttsindeksen rangert først”.

Avlsrådet fikk presentert en oversikt over de 3 beste bukkene ved avkomsgranskninga i november 2006 (med kåringsår 2003), basert på avlsindeks og avlsverdi-jur. Bukker med færre enn 12 døtre og bukker med delindekser under 95 er ikke med i rangeringen.

Vedtak:

Avlsrådet for geit har behandlet saken og vil gi sin tilråding om avlsstatuettvinner for 2006 til styret i NSG.

Bukken som kom ut med høyest poengsum i den offisielle indekslista hadde ikke nok døtre til å være tilskuddsberettiget. Selv om Avlsrådet har vedtatt å gradvis redusere kravet til antall døtre, tilrådes det *ikke* at avlsstatuetten blir tildelt for en bukk som ikke oppfyller kravet til antall døtre det gjeldende året.

Sak 33/06 Forsøk med innkryssing av utenlandsk melkegeitrase

TINE sitt meieri i Ørsta etterlyser geitmjølk med bedre ysteegenskaper. Som et tiltak for å bedre mjølke kvaliteten stiller bukkering 152 Sunnylvlen seg til disposisjon for å gjennomføre et forsøk med innkryssing av andre mjølkegeitraser.

Det ble holdt et møte 16. november for å diskutere bakgrunn og mulighetene for et eventuelt forsøk. På møtet var det representanter fra bukkeringen, Ørsta meieri, TINE lokalt og sentralt, Avlsutvalget for geit i Møre og Romsdal, NSG og UMB.

Konklusjon fra møtet:

Et slikt forsøk med hensikt å bedre geitmelkkvaliteten samsvarer svært godt med satsingsområdene i TINEs strategiplan for geit fram mot 2010. Det vil derfor bli jobbet videre med å få til et forsøk, helst med gjennomføring av inseminering i sesongen juni/juli 2007.

TINE har ”ballen” nå og tar initiativet videre. Saken legges fram for Rådgivende gruppe geit i TINE og Avlsrådet for geit orienteres. Et forsøk må gjennomføres i tett samarbeid mellom TINE og NSG.

Representanter fra bukkeringen blir med i det videre arbeidet med dette.

Dokument som fulgte saken:

- Referat fra møtet på Stranda 16. november 2006

Vedtak:

Avlsrådet for geit er svært positiv til et slikt initiativ og vil støtte opp under gjennomføringen av et forsøk.

Før et kontrollert forsøk gjennomføres, må en ha en klar forventning om at innkryssing kan gi et positivt utslag på melkekvaliteten uten store negative utslag på andre viktige egenskaper. Det bør derfor gjennomføres et forprosjekt

for å se på aktuelle melkeraser og kartlegge hvordan situasjonen er i det aktuelle importlandet med hensyn på ysteegenskaper og andre melkekvalitetsegenskaper.

Sak 34/06 Orienteringssaker

a) Bacheloroppgave om feile beinstillinger hos kje

Solrunn Hol går siste året ved høyskolen i Nord Trøndelag. Hun vil gjennomføre en spørreundersøkelse om feile beinstillinger hos kje i forbindelse med sin bacheloroppgave. Problemstillingen for oppgaven er "Feil beinstilling hos kje – forekomst og mulege årsaksfaktorar".

Spørreskjemaet skal sendes til alle medlemmene i Geitekontrollen.

Solrunn Hol har veileder ved skolen og har kontakt og samarbeid med Liv Sølverød, Helsetjenesten for geit og Ingunn Nævdal, NSG samt andre aktuelle etter behov.

Helsetjenesten for geit dekker porto i forbindelse med utsending og tilbakemelding av spørreskjemaet.

Dokument som var vedlagt:

- Spørreskjema

b) Geno som framtidig partner i avlsarbeidet på geit

Arbeidsutvalget i Balsfjord produsentlag tar til orde for at Geno bør overta avlsarbeidet på geit. I den forbindelse har Avlsutvalget for geit i Troms sendt en uttalelse til Troms Sau og Geit. I uttalelsen står det blant annet; "Dersom en ønsker å fortsette å bruke ressurser på å jobbe opp mot Geno, bør det først avklares om det er dette næringen vil og om Geno vil ha oss. Vi er for få geitebønder igjen til at vi kan dras inn i en opprivende prosess som kan føre til splittelse. Vi må jobbe sammen om et samlet mål."

Dokument som var vedlagt:

- Uttalelse fra Avlsutvalget for geit i Troms til Troms Sau og Geit

c) Prosjektet "Geit i Vekst"

Med mål om å sikre en framtidsrettet geitmelkproduksjon og oppnå status som en sjukdomssanert geiteregion, skal det gjennomføres et treårig prosjekt på Vestlandet. Prosjektet starter opp 1.1.2007 og Ola Søgnesand er tilsatt som prosjektleder.

Iverksetting av prosjektet "Geit i Vekst" er et tiltak for å sikre produksjonen av melk og kjøtt og stimulere til rekruttering og framtidsetta løsninger.

Det er Sogn og Fjordane Sau og Geit, Hordaland Sau og Geit og Møre og Romsdal Sau og Geit som er eiere av prosjektet. Samarbeidspartene er TINE Vest, GILDE Vest, Bondelaget og Småbrukarlaget i de tre fylkene samt Innovasjon Norge.

d) Lykleprisen vedtatt

Statuttene for lykleprisen er vedtatt av styret i NSG. Informasjon om prisen er sendt fylkeslaga og formidlet gjennom Sau og Geit. NSG har allerede fått inn noen kandidater til prisen.

Styret har også vedtatt at det skal innføres en tilsvarende nasjonal sauepris. Denne har ikke fått navn ennå. Fristen for å komme med navneforslag og kandidater er satt til 20. januar 2007.

Dokument som var vedlagt:

- Statuttene for Lykleprisen

Sak 35/06 Eventuelt

Ingen saker under eventuelt.